

Υπόθεση C-197/23

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

24 Μαρτίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Apelacyjny w Warszawie (Πολωνία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

28 Απριλίου 2022

Εκκαλούσα:

S. S.A.

Εφεσίβλητη:

C. sp. z o.o.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Έφεση κατά πρωτόδικης απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η καταψηφιστική αγωγή της S. S.A. με αίτημα, βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, σημείο 4, του *ustawa z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (νόμου της 16ης Απριλίου 1993 περί αθέμιτου ανταγωνισμού), να υποχρεωθεί η C. sp. z o.o. να της καταβάλει το ποσό των 4 572 648,00 πολωνικών ζλότι (PLN), πλέον τόκων.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του άρθρου 2, του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 3, και του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προδικαστικά ερωτήματα που υποβάλλονται βάσει του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Έχουν το άρθρο 2, το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως και διασφαλίζει την πραγματική δικαστική προστασία μονομελής δικαστικός σχηματισμός πρωτοβάθμιου δικαστηρίου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποτελείται από δικαστή στον οποίο ανατέθηκε υπόθεση κατά κατάφωρη παράβαση των κανόνων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών;

2. Έχουν το άρθρο 2, το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι αντιτίθενται στην εφαρμογή διατάξεων του εθνικού δικαίου, όπως το άρθρο 55, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του *ustawa z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych* (νόμου της 27ης Ιουλίου 2001 περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων) (κωδικοποιημένο κείμενο: Dz.U. 2020, θέση 2072, όπως έχει τροποποιηθεί), σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (νόμου για την τροποποίηση του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων) της 20ής Δεκεμβρίου 2019 (Dz.U. 2020, θέση 190), κατά το μέτρο που απαγορεύουν στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο να κηρύξει, βάσει του άρθρου 379, σημείο 4, του *ustawa z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego* (νόμου της 17ης Νοεμβρίου 1964 περί Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας) (κωδικοποιημένο κείμενο: Dz.U. 2021, θέση 1805, όπως έχει τροποποιηθεί), την ακυρότητα της διαδικασίας ενώπιον του εθνικού πρωτοβάθμιου δικαστηρίου όσον αφορά αγωγή που ασκήθηκε ενώπιον του, λόγω μη νόμιμης ή μη προσήκουσας σύνθεσης του δικαστηρίου ή συμμετοχής στη σύνθεσή του προσώπου μη εξουσιοδοτημένου ή αναρμόδιου, ως έννομη κύρωση που διασφαλίζει πραγματική δικαστική προστασία στην περίπτωση που ο ορισμός του δικαστή που δίκασε την αγωγή έγινε κατά κατάφωρη παράβαση των κανόνων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση: άρθρο 2, άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, και άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο

Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης: άρθρο 267

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης: άρθρο 47

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου και εθνική νομολογία

Ustawa z 6 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (κωδικοποιημένο κείμενο: Dz.U. 2022, θέση 1233) (νόμος της 16ης Απριλίου 1993 περί αθέμιτου ανταγωνισμού): άρθρο 15, παράγραφος 1, σημείο 4

Ustawa z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (νόμος της 17ης Νοεμβρίου 1964 περί Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας) (κωδικοποιημένο κείμενο, Dz.U. 2021, θέση 1805, όπως έχει τροποποιηθεί, στο εξής: k.p.c.): άρθρο 47, παράγραφος 1, άρθρο 59, άρθρο 232, δεύτερη περίοδος, άρθρο 323, άρθρο 378, παράγραφος 1, άρθρο 379, σημείο 4, άρθρο 386

Κατά το άρθρο 379, σημείο 4, του k.p.c., για το οποίο γίνεται λόγος στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, «[η] διαδικασία είναι άκυρη εάν η σύνθεση του επιληφθέντος της υπόθεσης δικαστηρίου αντιβαίνει στις διατάξεις του νόμου ή εάν εκ του νόμου εξαιρετέος δικαστής μετείχε στην εκδίκαση της υπόθεσης».

Ustawa z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (νόμος της 27ης Ιουλίου 2001 περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων) (κωδικοποιημένο κείμενο: Dz.U. 2020, θέση 2072, όπως έχει τροποποιηθεί, στο εξής: u.s.p.): άρθρο 45, άρθρο 47a, άρθρο 47b, άρθρο 55, παράγραφος 4

Κατά το άρθρο 55, παράγραφος 4, του u.s.p., για το οποίο γίνεται λόγος στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, «[ο]ι δικαστές μπορούν να αποφαίνονται επί όλων των υποθέσεων στον τόπο υπηρεσίας τους καθώς και σε άλλα δικαστήρια στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος (αρμοδιότητα του δικαστή). Οι διατάξεις σχετικά με την ανάθεση των υποθέσεων, καθώς και τον ορισμό και την τροποποίηση του δικαστικού σχηματισμού δεν περιορίζουν την αρμοδιότητα δικαστή και δεν μπορούν να προβληθούν για να διαπιστωθεί ότι δικαστικός σχηματισμός αντίκειται στον νόμο, ότι δικαστήριο δεν έχει την προσήκουσα σύνθεση ή ότι στον σχηματισμό μετέχει πρόσωπο το οποίο δεν είναι εξουσιοδοτημένο ή αρμόδιο να αποφανθεί επί της υπό κρίση υποθέσεως.»

Ustawa z 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (νόμος της 20ής Δεκεμβρίου 2019 για την τροποποίηση του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων) (Dz.U. 2020, θέση 190, στο εξής: τροποποιητικός νόμος): άρθρο 1 (το οποίο προσέθεσε στο άρθρο 55 του u.s.p. την προπαρατεθείσα παράγραφο 4), άρθρο 8

Κατά το άρθρο 8 του τροποποιητικού νόμου, για το οποίο γίνεται λόγος στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, «[η] διάταξη του άρθρου 55, παράγραφος 4, του τροποποιούμενου με το άρθρο 1 νόμου έχει εφαρμογή επί υποθέσεων οι οποίες κινήθηκαν ή περατώθηκαν πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου».

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (κανονιστική πράξη του Υπουργού

Δικαιοσύνης, της 23ης Δεκεμβρίου 2015, περί κανονισμού λειτουργίας των τακτικών δικαστηρίων) (Dz.U. 2015, θέση 2316, στο εξής: κανονισμός του 2015): άρθρο 43, παράγραφος 1, άρθρο 49, άρθρο 52b, άρθρο 52c

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (κανονιστική πράξη του Υπουργού Δικαιοσύνης, της 18ης Ιουνίου 2015, περί κανονισμού λειτουργίας των τακτικών δικαστηρίων) (Dz.U. 2019, θέση 1141, στο εξής: κανονισμός του 2019): άρθρο 2, σημείο 16, άρθρο 61, παράγραφος 3, άρθρο 138, παράγραφος 3

Ustawa z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (νόμος της 26ης Ιουνίου 1974 περί εργατικού κώδικα) (κωδικοποιημένο κείμενο: Dz.U. 2022, θέση 1510): άρθρο 167², άρθρο 167³

Απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 21ης Νοεμβρίου 2019, III PK 162/18, απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 5ης Δεκεμβρίου 2019, III UZP 10/19, διάταξη του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 28ης Φεβρουαρίου 2020, III CSK 225/19, διάταξη του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 12ης Ιανουαρίου 2021, IV CSK 275/20, απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 16ης Φεβρουαρίου 2021, III CZP 9/20, διάταξη του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 2ας Ιουλίου 2021, V CSK 52/21, διάταξη του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 29ης Απριλίου 2022, III CZP 77/22, απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 26ης Μαΐου 2022, III CZP 86/22

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Στις 27 Απριλίου 2018 η S. S.A., με έδρα στο S., άσκησε κατά της C. sp. z o.o., με έδρα στο W., αγωγή βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, σημείο 4, του ustawa z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (νόμου της 16ης Απριλίου 1993 περί αθέμιτου ανταγωνισμού), με αίτημα να υποχρεωθεί η εταιρία αυτή να της καταβάλει το ποσό των 4 572 648,00 πολωνικών ζλότι (PLN), πλέον νόμιμων τόκων, από τις ημερομηνίες και για τα ποσά που αναφέρονται στο αιτητικό της αγωγής. Η εναγομένη ζήτησε την απόρριψη της αγωγής.
- 2 Με πράξη της 27ης Σεπτεμβρίου 2018 η πρόεδρος του XVI τμήματος εμπορικών διαφορών του Sąd Okręgowy w W. (περιφερειακού δικαστηρίου W.) αποφάσισε τη διενέργεια κλήρωσης για την ανάθεση της υπόθεσης με τη χρήση του συστήματος τυχαίας κατανομής υποθέσεων (στο εξής: SLPS). Σύμφωνα με το από 28 Σεπτεμβρίου 2018 έγγραφο αποτελεσμάτων κλήρωσης ως εισηγήτρια της υπόθεσης XVI GC 932/18 ορίστηκε με κλήρωση η δικαστής E.T.
- 3 Με πράξη της 30ής Ιανουαρίου 2019 η δικαστής E.T. όρισε δικάσιμο για τη συζήτηση της υπόθεσης την 11η Μαρτίου 2019. Στην πράξη αυτή ως προεδρεύουσα του δικάζοντος σχηματισμού αναφερόταν η δικαστής E.T. Με

πράξη της 7ης Φεβρουαρίου 2019, η δικαστής E.T. όρισε αντί της 11ης Μαρτίου 2019 ως νέα δικάσιμο την 25η Μαρτίου 2019. Στην τελευταία πράξη δεν εκτίθεται ο λόγος ορισμού νέας δικάσιμου ούτε αναγράφεται το όνομα του προεδρεύοντος του δικάζοντος σχηματισμού.

- 4 Η υπόθεση συζητήθηκε στις 25 Μαρτίου 2019 και σε αυτήν προέδρευε η δικαστής J.K. Στη δικογραφία της υπόθεσης XVI GC 932/18, όσον αφορά το χρονικό διάστημα από τις 28 Σεπτεμβρίου 2018 (ημερομηνία κλήρωσης της δικαστή E.T. στο σύστημα SLPS) έως τις 25 Μαρτίου 2019 (ημερομηνία της πρώτης συζήτησης με προεδρεύουσα τη δικαστή J.K.), δεν υπάρχουν έγγραφα στα οποία να βασίστηκε η αλλαγή εισηγητή δικαστή. Κατά τις επόμενες δικάσιμους που ορίστηκαν για την εκδίκαση της υπόθεσης, ήτοι την 8η Ιουλίου 2019 και τη 2α Σεπτεμβρίου 2019, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δίκασε την υπόθεση συγκείμενο από τη δικαστή J.K. Στις 16 Σεπτεμβρίου 2019 ο συγκείμενος από τη δικαστή J.K. μονομελής δικαστικός σχηματισμός του Sąd Okręgowy w W. (περιφερειακού δικαστηρίου W.) εξέδωσε απόφαση με την οποία απέρριψε την αγωγή. Στο σύστημα SLPS δεν έχει αλλάξει το όνομα της εισηγήτριας δικαστή στην υπόθεση XVI GC 932/18.
- 5 Στις 27 Οκτωβρίου 2019, η πρωτοδίκως ενάγουσα άσκησε έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης ζητώντας την εξαφάνισή της. Με το από 31 Ιουλίου 2020 υπόμνημα αντικρούσεως, η πρωτοδίκως εναγομένη ζήτησε την απόρριψη της έφεσης.
- 6 Στο πλαίσιο της έφεσης, η δικογραφία της υπόθεσης XVI GC 932/18 διαβιβάστηκε στο sąd apelacyjny (εφετείο) και έλαβε τον αριθμό VII AGa 738/20. Με διάταξη της 11ης Μαΐου 2021 το Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.) αποφάσισε, δυνάμει του άρθρου 138, παράγραφος 3, του κανονισμού του 2019, να επιστρέψει τη δικογραφία στο Sąd Okręgowy w W. (περιφερειακό δικαστήριο W.) προκειμένου να προστεθούν σε αυτήν τα εξής έγγραφα: 1) η πράξη του προέδρου του τμήματος ή του αναπληρωτή του, βάσει της οποίας η δικαστής J.K. ορίστηκε από τις 25 Μαρτίου 2019 εισηγήτρια για την υπόθεση αντί της κληρωθείσας εισηγήτριας E.T., με μνεία της νομικής βάσης για την ανάθεση στη δικαστή J.K., καθώς και του λόγου για τον οποίο μεταβλήθηκε η σύνθεση του δικαστηρίου· 2) η πράξη του προέδρου του τμήματος ή του αναπληρωτή του, βάσει της οποίας η δικαστής J.K. αντικατέστησε τη δικαστή E.T., λόγω απουσίας της τελευταίας, κατά τη συνεδρίαση της 25ης Μαρτίου 2019, με διευκρίνιση του αν η απουσία της δικαστή E.T. οφειλόταν σε άδεια (άδεια αναψυχής ή σύντομη άδεια κατόπιν αιτήματός της), ή δικαιολογούνταν από άλλο λόγο· 3) η πράξη του προέδρου του τμήματος ή του αναπληρωτή του, περί καθορισμού των αναπληρωματικών δικαστών για την 25η Μαρτίου 2019· και 4) η από 25 Μαρτίου 2019 πράξη της δικαστή J.K. περί αναλήψεως της υπόθεσης XVI GC 932/18.
- 7 Απαντώντας στην από 11 Μαΐου 2021 διάταξη του Sąd Apelacyjny w W. (εφετείου W.) η πρόεδρος του XVI τμήματος εμπορικών διαφορών του Sąd Okręgowy w W. (περιφερειακού δικαστηρίου W.) διαβίβασε με έγγραφο της 24ης Μαΐου 2021 στον πρόεδρο του Sąd Apelacyjny w W. (εφετείου W.) τη

δικογραφία της υπόθεσης XVI GC 932/18, στην οποία προσέθεσε τα εξής έγγραφα: 1) το από 19 Μαΐου 2021 υπηρεσιακό σημείωμα του προϊσταμένου της γραμματείας του XVI τμήματος εμπορικών διαφορών, σύμφωνα με το οποίο η από 25 Μαρτίου 2019 πράξη της δικαστή J.K. περί αναλήψεως της υπόθεσης XVI GC 932/18 είχε εκ παραδρομής κατατεθεί στη δικογραφία άλλης υπόθεσης· 2) την από 25 Μαρτίου 2019 πράξη περί αναλήψεως της υποθέσεως XVI GC 932/18 εκ μέρους της εισηγήτριας δικαστή J.K.: 3) την από 25 Μαρτίου 2019 πράξη περί ορισμού της δικαστή υπηρεσίας (J.K.) ως δικαστή της έδρας για τη συνεδρίαση της 25ης Μαρτίου 2019 λόγω της δικαιολογημένης απουσίας της δικαστή E.T.

- 8 Με πράξη της 16ης Ιουλίου 2021 η δικογραφία επιστράφηκε εκ νέου στο sąd okręgowy (περιφερειακό δικαστήριο) προκειμένου εντός 3 ημερών να εκτελεστεί το σημείο 2 της διάταξης της 11ης Μαΐου 2021 καθόσον αφορά τη διευκρίνιση του κατά πόσον η απουσία της δικαστή E.T. οφειλόταν σε άδεια (άδεια αναψυχής ή σύντομη άδεια κατόπιν αιτήματός της) ή δικαιολογούνταν από άλλο λόγο. Λόγω της μη εμπρόθεσμης εκτέλεσης της από 16 Ιουλίου 2021 πράξης, με διάταξη της 29ης Ιουλίου 2021 το Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.) υπέβαλε αναφορά στον Prokurator Regionalny w Warszawie (εισαγγελέα Βαρσοβίας), κρίνοντας αναγκαία την παρέμβασή του στην υπόθεση. Με το από 5 Αυγούστου 2021 έγγραφο, η πρόεδρος του XVI τμήματος εμπορικών διαφορών του Sąd Okręgowy w W. (περιφερειακού δικαστηρίου W.) διευκρίνισε ότι η απουσία της δικαστή E.T. την 25η Μαρτίου 2019 οφειλόταν σε σύντομη άδεια κατόπιν αιτήματός της. Με δικόγραφο της 25ης Αυγούστου 2021 ο Prokurator Regionalny (εισαγγελέας) παρενέβη στη δίκη.
- 9 Η υπόθεση συζητήθηκε ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου κατά τη δικάσιμο της 20ής Σεπτεμβρίου 2021. Ο πρόεδρος του δικάζοντος σχηματισμού ενημέρωσε τους διαδίκους σχετικά με το νομικό ζήτημα που τίθεται λόγω της παραβίασης, εκ μέρους του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, της αρχής του αμεταβλήτου της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού.
- 10 Προκειμένου να διαπιστωθεί ο λόγος της παραβίασης της αρχής του αμεταβλήτου της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού στην υπόθεση XVI GC 932/18, το Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.) ζήτησε, με διάταξη της 28ης Σεπτεμβρίου 2021, από τον Prezes Sądu Okręgowego w W. (πρόεδρο του περιφερειακού δικαστηρίου W.) να διαβιβάσει εντός 2 εβδομάδων τα εξής πληροφοριακά στοιχεία: 1) τον αριθμό των υποθέσεων που είχαν ανατεθεί στη δικαστή E.T. για τη δικάσιμο της 25ης Μαρτίου 2019 με μνεία του αριθμού κάθε υπόθεσης· 2) διευκρίνιση του αν σε όλες τις υποθέσεις της δικασίμου της 25ης Μαρτίου 2019 αναπληρώθηκε κατά τη συζήτηση από τη δικαστή J.K.: 3) μνεία του αριθμού υπόθεσης για όλες τις υποθέσεις της δικασίμου της 25ης Μαρτίου 2019 τις οποίες ανέλαβε η δικαστής J.K. βάσει του κανονισμού του 2015 ή στις οποίες ορίστηκε ως εισηγήτρια με άλλη νομική βάση· 4) διευκρίνιση του αν η δικαστής E.T. έλαβε το 2018 και το 2019 σύντομες άδειες κατόπιν αιτήματός της για ημέρες δικασίμου και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, μνεία των ημερομηνιών των δικασίμων αυτών, μαζί με τους αριθμούς των υποθέσεων που της είχαν ανατεθεί· 5) σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στην ερώτηση αριθ. 4, διευκρίνιση του αν

κατά την ημέρα της δικασίμου κατά την οποία η δικαστής E.T. είχε λάβει έκτακτη άδεια κατόπιν αιτήματός της, υπηρεσία είχε η δικαστής J.K.· 6) σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στην ερώτηση αριθ. 5, διευκρίνιση του αν η δικαστής J.K., η οποία αναπλήρωνε την απουσιάζουσα δικαστή κατά τις συνεδριάσεις, ανέλαβε οποιαδήποτε από τις υποθέσεις βάσει του κανονισμού του 2015· 7) τον αριθμό των προγραμματισμένων συνεδριάσεων κατά τους μήνες, κατά τους οποίους η δικαστής E.T. ελάμβανε σύντομη άδεια κατόπιν αιτήματός της, με μνεία των ημερομηνιών προσδιορισμού της δικασίμου των επιμέρους υποθέσεων κατά την οποία η E.T. απουσίαζε με σύντομη άδεια κατόπιν αιτήματός της. Ο Prezes Sądu Okręgowego w W. (πρόεδρος του περιφερειακού δικαστηρίου W.) δεν διαβίβασε τα ζητηθέντα πληροφοριακά στοιχεία στο Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.).

- 11 Με έγγραφο της 18ης Οκτωβρίου 2021 ο Prezes Sądu Okręgowego w W. (πρόεδρος του περιφερειακού δικαστηρίου W.), απευθύνθηκε στον Prezes Sądu Apelacyjnego w W. (πρόεδρο του εφετείου W.) και του ζήτησε, υποβάλλοντας αντίγραφο της από 28 Σεπτεμβρίου 2021 διάταξης του Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.), να ελέγξει τη νομιμότητα της υποχρέωσης διαβίβασης των ανωτέρω πληροφοριακών στοιχείων.
- 12 Ούτε ο Prezes Sądu Apelacyjnego w W. (πρόεδρος του εφετείου W.) ούτε η Wiceprezes (αντιπρόεδρος) του ίδιου δικαστηρίου κοινοποίησαν στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο τις ενέργειες στις οποίες προέβησαν στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου, κατόπιν του προαναφερθέντος εγγράφου.
- 13 Με έγγραφο της 1ης Δεκεμβρίου 2021 το Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.) απευθύνθηκε στον Prezes Sądu Okręgowego w W. (πρόεδρο του περιφερειακού δικαστηρίου W.) ζητώντας εκ νέου την εκτέλεση της διάταξης της 28ης Σεπτεμβρίου 2021. Με το από 29 Δεκεμβρίου 2021 έγγραφο ο Prezes Sądu Okręgowego w W. (πρόεδρος του περιφερειακού δικαστηρίου W.) δήλωσε ότι εμμένει πλήρως στη γνώμη που είχε διατυπώσει με το από 18 Οκτωβρίου 2021 έγγραφο προς την Prezes Sądu Apelacyjnego w W. (πρόεδρο του εφετείου W.) και την οποία συμμερίστηκε η Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. (αντιπρόεδρος του εφετείου W.) με έγγραφο της 27ης Οκτωβρίου 2021.
- 14 Με έγγραφο της 7ης Φεβρουαρίου 2022 το Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.) απευθύνθηκε στην Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. (αντιπρόεδρο του εφετείου W.), υποβάλλοντάς της το αίτημα να εξετάζει το ενδεχόμενο λήψης εις βάρος του Prezes Sądu Okręgowego w W. (πρόεδρου του περιφερειακού δικαστηρίου W.) μέτρων στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου προκειμένου να εκτελέσει την από 28 Σεπτεμβρίου 2021 διάταξη του Sąd Apelacyjny w W. (εφετείου W.). Στο εν λόγω έγγραφο επισημαινόταν ότι, όπως προκύπτει από το από 29 Δεκεμβρίου 2021 έγγραφο του Prezes Sądu Okręgowego (πρόεδρου του περιφερειακού δικαστηρίου W.), η Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. (αντιπρόεδρος του εφετείου W.) συμμερίστηκε με έγγραφο της 27ης Οκτωβρίου 2021 την άρνησή του να εκτελέσει τη διάταξη της 28ης Σεπτεμβρίου 2021. Το Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.) ζήτησε την προσκόμιση του επίμαχου

εγγράφου, δεδομένου ότι, κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, **το περιεχόμενό του συνιστά επέμβαση στη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας εκ μέρους οργάνου που ασκεί έλεγχο όσον αφορά τις διοικητικές δραστηριότητες του sąd apelacyjny (εφετείου)**. Επιπλέον, ανέφερε ότι εξετάζει το ενδεχόμενο υποβολής του νομικού ζητήματος ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- 15 Με έγγραφο της 24ης Φεβρουαρίου 2022 η Wiceprezes Sądu Apelacyjnego (αντιπρόεδρος του εφετείου), απαντώντας στο από 7 Φεβρουαρίου 2022 έγγραφο όσον αφορά το αίτημα του δικαστηρίου για τη λήψη εις βάρος του Prezes Sądu Okręgowego w W. (πρόεδρου του περιφερειακού δικαστηρίου W.) μέτρων στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου προκειμένου να εκτελέσει την από 28 Σεπτεμβρίου 2021 διάταξη του Sądu Apelacyjnego (εφετείου), δήλωσε ότι, κατά τα φαινόμενα, η ίδια δεν μπορεί να επέμβει στο πλαίσιο αυτό, επειδή τα πληροφοριακά στοιχεία που μνημονεύονται στη διάταξη δεν ζητούνται στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου, αλλά με δικαστική απόφαση. Η αντιπρόεδρος εξέφρασε επίσης την άποψη ότι η έκταση των ζητηθέντων με τη διάταξη της 28ης Σεπτεμβρίου 2021 **πληροφοριακών στοιχείων που αφορούν άλλες ένδικες υποθέσεις υπερβαίνει μεν τα δικονομικά όρια της υπό κρίση υπόθεσης, αλλά εμπίπτει στην αρμοδιότητα του προέδρου του δικαστηρίου**. Η αντιπρόεδρος δεν επισύναψε το από 27 Οκτωβρίου 2021 έγγραφο.
- 16 Λαμβάνοντας υπόψη την άποψη της Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. (αντιπρόεδρου του Εφετείου W.), η οποία κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου παρανόμως επενέβη στη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας ενώπιόν του, καθώς επίσης και τις ενέργειες στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου εις βάρος του εισηγητή, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι η περαιτέρω αλληλογραφία με τα δικαστικά όργανα μπορεί μόνο να οδηγήσει σε επιμήκυνση της διάρκειας της διαδικασίας, χωρίς να έχει ως αποτέλεσμα την εκτέλεση της διάταξης της 28ης Σεπτεμβρίου 2021.

Κύριοι ισχυρισμοί των διαδίκων της κύριας δίκης

- 17 Η εκκαλούσα προέβαλε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ισχυρισμό περί ακυρότητας της διαδικασίας ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, βάσει του άρθρου 379, σημείο 4, του k.p.c., υποστηρίζοντας ότι η σύνθεση του δικάζοντος σχηματισμού του δεν ήταν σύμφωνη με τις διατάξεις του νόμου, λόγω παραβίασης της αρχής του αμεταβλήτου της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού, δεδομένου ότι η υπόθεση εξετάστηκε από τη δικαστή J.K. αντί της κληρωθείσας εισηγήτριας δικαστή E.T. Η εφεσίβλητη εκθέτει ότι το άρθρο 379, σημείο 4, του k.p.c. ορίζει τη σύνθεση του δικαστηρίου και όχι του δικάζοντος σχηματισμού και, επομένως, δεν υπάρχει βάση για να κριθεί αν ο δικάζων σχηματισμός του οποίου η σύνθεση διαμορφώνεται κατά παράβαση των άρθρων 47a και 47b του u.s.p. επηρεάζει το κύρος της διαδικασίας per se. Ο Prokurator (εισαγγελέας) υποστήριξε ότι το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν μπορεί να κηρύξει την ακυρότητα της διαδικασίας βάσει του άρθρου 379, σημείο 4, του

k.p.c., λαμβανομένου υπόψη του γράμματος του άρθρου 55, παράγραφος 4, του u.s.p, και ότι η αποδοχή της αντίθετης άποψης θα είχε ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, νέα κλήρωση, επανάληψη των αποδείξεων που έχουν ήδη διεξαχθεί και θα οδηγούσε σε απόφαση ίδια με εκείνη της 16ης Σεπτεμβρίου 2019.

Συνοπτική παράθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

Αιτιολόγηση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 18 Το άρθρο 19 ΣΕΕ συγκεκριμενοποιεί την αρχή του κράτους δικαίου, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, και αναθέτει στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών και της ένδικης προστασίας που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό.
- 19 Η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων, κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, έχει κατοχυρωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και είναι σήμερα κατοχυρωμένη με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, σκέψη 51, της 16ης Φεβρουαρίου 2017, *Margarit Panicello*, C-503/15, EU:C:2017:126, σκέψη 37, και της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη [35]).
- 20 Ως εκ τούτου, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, κάθε κράτος μέλος οφείλει, μεταξύ άλλων, να διασφαλίζει ότι τα όργανα τα οποία εντάσσονται, ως «δικαστήρια», υπό την έννοια του δικαίου της Ένωσης, στο εθνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης και τα οποία, ως εκ τούτου, δύνανται να αποφαίνονται, υπό την ιδιότητα αυτή, επί της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης πληρούν τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (αποφάσεις της 18ης Μαΐου 2021, *Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 190, και της 20ής Απριλίου 2021, *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη [37]).
- 21 Η απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαιοδοτικών οργάνων, η οποία είναι άμεσα συνυφασμένη με την απονομή της δικαιοσύνης, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του θεμελιώδους δικαιώματος σε αποτελεσματική δικαστική προστασία και σε δίκαιη δίκη, το οποίο είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας του συνόλου των δικαιωμάτων των οποίων απολαύουν οι πολίτες βάσει του δικαίου της Ένωσης και για την προάσπιση των κοινών αξιών των κρατών μελών

- οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, ιδίως δε της αξίας του κράτους δικαίου (απόφαση της 20ής Απριλίου 2021, *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 51).
- 22 Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή και όπως προβλέπει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν ένα σύστημα μέσων ένδικης προστασίας και διαδικασιών το οποίο να διασφαλίζει στους πολίτες τον σεβασμό του δικαιώματός τους σε αποτελεσματική έννομη προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 34).
- 23 Οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που απαιτούνται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης επιτάσσουν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους, καθώς και τους λόγους εξαιρέσεως και παύσεως των μελών του, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς το ανεπηρέαστο του εν λόγω οργάνου από εξωγενή στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντικρουόμενων συμφερόντων (απόφαση της 20ής Απριλίου 2021, *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 53).
- 24 Η απαίτηση περί ανεξαρτησίας έχει δύο πτυχές. Η πρώτη πτυχή, εξωτερικής φύσεως, προϋποθέτει ότι το εν λόγω όργανο ασκεί τα καθήκοντά του εντελώς αυτόνομα, χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως (αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2014, *Torresi*, C-58/13 και C-59/13, σκέψη 22, της 6ης Οκτωβρίου 2015, *Consorti Sanitari del Maresme*, C-203/14, σκέψη 19), οπότε προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξάρτητη κρίση των μελών του όσον αφορά τις διαφορές που υπόκεινται στην κρίση τους (αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, *Wilson*, C-506/04, σκέψη 51, της 9ης Οκτωβρίου 2014, *TDC*, C-222/13, σκέψη 30, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, *Consorti Sanitari del Maresme*, C-203/14, σκέψη 19). Η δεύτερη πτυχή, εσωτερικής φύσεως, είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας και συναρτάται προς την τήρηση ίσων αποστάσεων ως προς τους διαδίκους και τα αντιμαχόμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς. Η πτυχή αυτή επιτάσσει την τήρηση αντικειμενικότητας και την απουσία κάθε συμφέροντος από τη λύση της διαφοράς πέραν της αυστηρής εφαρμογής του κανόνα δικαίου (αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, *Wilson*, C-506/04, σκέψη 52, της 9ης Οκτωβρίου 2014, *TDC*, C-222/13, σκέψη 31, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, *Consorti Sanitari del Maresme*, C-203/14, σκέψη 20).
- 25 Η απαίτηση περί δικαστηρίου που λειτουργεί νομίμως συνδέεται με την απαίτηση δικαστικής ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, δεδομένου ότι το δικαιοδοτικό σύστημα πρέπει να διέπεται από τον νόμο και να μην εξαρτάται από την εκτελεστική εξουσία, ενώ αμφότερες οι απαιτήσεις είναι στοιχεία της αρχής του κράτους δικαίου και εκφράζουν την εμπιστοσύνη που πρέπει να εμπνέουν στους

πολίτες τα δικαστήρια σε μια δημοκρατική κοινωνία (απόφαση του ΕΔΔΑ της 12ης Μαρτίου 2019, Α. κατά Ισλανδίας, υπόθεση αριθ. 26374/18 § 99).

- 26 Ως εκ τούτου, το ζήτημα που τίθεται με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι αν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως και διασφαλίζει την πραγματική δικαστική προστασία μονομελούς δικαστικός σχηματισμός πρωτοβάθμιου δικαστηρίου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποτελείται από δικαστή στον οποίο ανατέθηκε υπόθεση κατά κατάφωρη παράβαση των κανόνων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών.
- 27 Το πρόβλημα αφορά πρωτίστως το ζήτημα αν η έννοια του ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως καταλαμβάνει επίσης τη «σύνθεση του δικαστηρίου» ή τη «σύνθεση του δικάζοντος σχηματισμού», όσον αφορά τον τρόπο καθορισμού της σύνθεσης αυτής.
- 28 Δεν υπάρχει νομοθετικός ορισμός της έννοιας της «σύνθεσης του δικαστηρίου» ούτε στο εθνικό ούτε στο ενωσιακό δίκαιο. Στο πολωνικό δίκαιο, ο προσδιορισμός της έννοιας της σύνθεσης ενός δικαστηρίου γίνεται μέσω του καθορισμού του αριθμού των μελών του δικάζοντος σχηματισμού του. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων, οι διατάξεις προβλέπουν ότι η εκδίκαση των υποθέσεων γίνεται κατά κανόνα από μονομελή δικαστικό σχηματισμό (άρθρο 47, παράγραφος 1, του k.p.c.). Εξαίρεση αποτελούν ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων τις οποίες δικάζει σχηματισμός αποτελούμενος από δικαστή ως προεδρεύοντα και δύο ενόρκους (άρθρο 47, παράγραφος 2, k.p.c.), ενώ ο πρόεδρος του οικείου δικαστηρίου έχει την εξουσία να διατάξει την εκδίκαση από τριμελή σύνθεση, εάν το κρίνει σκόπιμο λόγω της ιδιαίτερης πολυπλοκότητας ή του καινοφανούς χαρακτήρα της υπόθεσης (άρθρο 47, παράγραφος 3, k.p.c.).
- 29 Προκειμένου να είναι ανεξάρτητο και αμερόληπτο το δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως απαιτείται η σύνθεσή του να αποτελείται από δικαστές που νομιμοποιούνται για την εκδίκαση της συγκεκριμένης υπόθεσης, στον συγκεκριμένο βαθμό και στο συγκεκριμένο δικαστήριο. Τα ανωτέρω πρέπει να συντρέχουν για κάθε μέλος του δικάζοντος σχηματισμού.
- 30 Στο εθνικό δίκαιο ισχύει η αρχή του αμεταβλήτου της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού (άρθρο 47a, παράγραφος 1, του u.s.p). Η αρχή αυτή στηρίζεται στον κανόνα ότι οι υποθέσεις κατανέμονται τυχαία στους δικαστές και στους βοηθούς δικαστές, στο πλαίσιο των διαφόρων κατηγοριών υποθέσεων. Πρόκειται για αρχή κατοχυρωμένη με τυπικό νόμο, της οποίας η ουσία συνίσταται στη σταθερότητα (αμετάβλητο) της σύνθεσης του δικαστηρίου από το χρονικό σημείο κατά το οποίο επιλέγεται τυχαία η σύνθεση του δικάζοντος σχηματισμού και καθ' όλη τη διάρκεια της δίκης (άρθρο 323 του k.p.c.) [έτσι αποφάσεις του SN (Ανωτάτου Δικαστηρίου): της 5ης Δεκεμβρίου 2019, III UZP 10/19, και της 1ης Ιουλίου 2021, III CZP 36/20].

- 31 Η τυχαία κατανομή των υποθέσεων στους δικαστές και στους βοηθούς δικαστές, στο πλαίσιο των διαφόρων κατηγοριών υποθέσεων, γίνεται μέσω ηλεκτρονικού συστήματος τυχαίας κατανομής υποθέσεων και δικαστικών καθηκόντων, το οποίο λειτουργεί με βάση γεννήτρια τυχαίων αριθμών (σύστημα τυχαίας κατανομής υποθέσεων) (άρθρο 43, παράγραφος 1, του κανονισμού του 2015, άρθρο [2], σημείο 16, του κανονισμού του 2019).
- 32 Οι παρεκκλίσεις από την αρχή του αμεταβλήτου της με τυχαίο τρόπο ορισθείσας σύνθεσης προβλέπονται εξαντλητικά στον οργανωτικό νόμο (και συγκεκριμένα στο άρθρο 47b του u.s.p., κατά το οποίο μεταβολή της σύνθεσης του δικαστηρίου επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση αδυναμίας εκδίκασης της υπόθεσης με την αρχική σύνθεση ή σε περίπτωση παρατεταμένου κωλύματος για την εκδίκαση της υπόθεσης από την αρχική σύνθεση) και στις εκτελεστικές του διατάξεις (άρθρα 49 και 52c του κανονισμού του 2015). Στη νομολογία του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) γίνεται δεκτό ότι η απλή παρέκκλιση από τους κανόνες ορισμού του δικαστή για την υπόθεση δεν σημαίνει ότι η σύνθεση του δικαστηρίου είναι παράνομη [έτσι απόφαση του SN (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 16ης Φεβρουαρίου 2021, III CZP 9/20].
- 33 Η γνώμη αυτή στηρίζεται στο ότι τη σύνθεση του δικαστηρίου καθορίζει ο νόμος, ενώ αντιθέτως οι διατάξεις του κανονισμού του 2015 ή του κανονισμού του 2019 αφορούν μόνο τον καθορισμό του δικάζοντος σχηματισμού μέσω της επιλογής του δικαστή με τη χρήση ηλεκτρονικού συστήματος για την τυχαία κατανομή των υποθέσεων και των δικαστικών καθηκόντων. Συνεπώς, κάθε δικαστής τοποθετημένος στο συγκεκριμένο δικαστήριο νομιμοποιείται να εκδικάσει μια υπόθεση ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο ορίστηκε. Ως εκ τούτου, παρά τις πλημμέλειες σχετικά με τον καθορισμό της σύνθεσής του, το δικαστήριο εξακολουθεί να είναι δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως, δεδομένου ότι ο δικαστής εξακολουθεί να έχει την ιδιότητα του δικαστή και η σύνθεση του δικαστηρίου αποτελείται από δικαστή. Η ανάθεση των συνεδριάσεων σε δικαστές που εκδικάζουν αστικές υποθέσεις σύμφωνα με αλφαβητικό κατάλογο έχει μόνο οργανωτικό χαρακτήρα και η παραβίαση κανόνων που έχουν μόνο οργανωτικό και ενδεικτικό χαρακτήρα δεν σημαίνει ότι η σύνθεση είναι παράνομη [έτσι απόφαση του SN (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 16ης Φεβρουαρίου 2021, III CZP 9/20].
- 34 Κατά τη γνώμη του sąd apelacyjny (εφετείου) μπορεί να γίνει δεκτό ότι η απλή (τυχαία, εν αγνοία, ακούσια, εκ παραδρομής) παράβαση των διατάξεων που αφορούν τον τρόπο επιλογής της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού μέσω κλήρωσης δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι η σύνθεση του συγκεκριμένου δικαστηρίου δεν είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του νόμου (άρθρο 379, σημείο 4, k.p.c.) και, ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δικαστήριο του οποίου η σύνθεση έχει διαμορφωθεί κατ' αυτόν τον τρόπο είναι δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως (άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων). Αυτό δεν ισχύει όταν ο δικάζων σχηματισμός του δικαστηρίου που αποτελείται από τον δικαστή στον οποίο ανατέθηκε η εκδίκαση της υπόθεσης ορίζεται κατά κατάφωρη (διακεκριμένη) παράβαση των διατάξεων του εθνικού δικαίου για την κατανομή

των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών.

- 35 **Οι διατάξεις που διέπουν τη σύνθεση των δικαστηρίων ή τον τρόπο καθορισμού της σύνθεσης έχουν ως κύριο σκοπό να διασφαλίζεται η συμβολή τους στην εγγύηση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και, ως εκ τούτου, να αποφεύγεται η επιρροή της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας όσον αφορά τον ορισμό συγκεκριμένου δικαστή για την εκδίκαση υπόθεσης ή το να καθορίζουν οι ίδιοι οι δικαστές του συγκεκριμένου δικαστηρίου ποιος από αυτούς θα εκδικάσει μία συγκεκριμένη υπόθεση.** Μολονότι τα κράτη μέλη έχουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέγουν τον τρόπο ορισμού της σύνθεσης των δικαστηρίων βάσει εθνικών κανόνων, εφόσον θεσπίζουν τέτοιους κανόνες, η ανεξαρτησία των δικαστηρίων πρέπει να διασφαλίζεται επαρκώς (βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα E. Tanchev της 27ης Ιουνίου 2019, C-585/18, C-624/18 και C-625/18, σκέψη 129). Οι ανωτέρω εγγυήσεις –κατά τη γνώμη του *sąd apelacyjny* (εφετείου)– ισχύουν όχι μόνο έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας, αλλά και έναντι της δικαστικής.
- 36 Κατά το *sąd apelacyjny* (εφετείο) δεν είναι εύλογο να γίνει δεκτό ότι γίνεται σεβαστή η ανεξαρτησία (εξωτερική ανεξαρτησία και αμεροληψία) του δικαστηρίου σε περίπτωση κατά την οποία οι δικαστές ενός συγκεκριμένου δικαστηρίου –με σκοπό την εξουπρέτηση των δικών τους ή ξένων συμφερόντων μέσω της εφαρμογής θεσμού του εθνικού δικαίου κατά τρόπο αντίθετο προς τον σκοπό του– διαμορφώνουν την προηγουμένως νομίμως ορισθείσα σύνθεση του δικάζοντος σχηματισμού κατά κατάφωρη παράβαση των διατάξεων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών.
- 37 Πράγματι, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη θεμελιώνεται σε εγγυήσεις που καθορίζουν την πρόσβαση σε δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως και αφορούν τον καθορισμό της σύνθεσης του δικαστηρίου αυτού, ενώ απόκλιση από τις εγγυήσεις αυτές επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση, ακόμη και σε περιπτώσεις πλημμελειών. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το δικαίωμα σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως καταλαμβάνει και τη διαμόρφωση της σύνθεσης του δικαστηρίου σύμφωνα με τους κανόνες του εθνικού δικαίου κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία και η σταθερότητά της. **Η προϋπόθεση αυτή μπορεί να εκπληρωθεί μόνο όταν η σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού (μονομελούς ή πολυμελούς) ορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες του εθνικού δικαίου, ενώ η αλλαγή δικαστή επιτρέπεται μόνο εντός των ορίων που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές, παρά το ότι αυτές είναι οργανωτικού και εκτελεστικού χαρακτήρα.**
- 38 Δεδομένου ότι ο τρόπος ορισμού των δικαστών ως μελών των δικαστικών σχηματισμών και η μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών διέπονται από συγκεκριμένους κανόνες του εθνικού δικαίου, **η τήρηση των κανόνων αυτών έχει θεμελιώδη σημασία προκειμένου να κριθεί αν ένα συγκεκριμένο δικαστήριο, καθώς επίσης και η ορισθείσα σύνθεσή του,**

αποτελεί δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως. Μολονότι όλοι οι δικαστές ενός συγκεκριμένου δικαστηρίου έχουν αρμοδιότητα και την ίδια εξουσία όσον αφορά την εκδίκαση των υποθέσεων, αυτό που είναι σημαντικότερο για τους διαδίκους και τους παρέχει εγγύγνα είναι η παραμονή της υπόθεσης στα χέρια του εισηγητή δικαστή στον οποίο η υπόθεση ανατέθηκε τυχαία, σύμφωνα με την καθορισμένη κατανομή των καθηκόντων, με τη χρήση εργαλείου πληροφορικής που βασίζεται σε γεννήτρια τυχαίων αριθμών. **Αυτό είναι κρίσιμο πρωτίστως από την άποψη της διασφάλισης της ανεξαρτησίας του δικαστηρίου, συμπεριλαμβανομένης της ανεξαρτησίας από τη διοίκηση, όπως για παράδειγμα από τον πρόεδρο του συγκεκριμένου τμήματος ή από τον αναπληρωτή του, καθώς και της αμεροληψίας του.** Επομένως, αν η παράβαση των επίμαχων κανόνων είναι κατάφωρη, οι εγγυήσεις αυτές μειώνονται σημαντικά. Πράγματι, η εκδίκαση της υπόθεσης από δικαστή στον οποίο η υπόθεση αυτή ανατέθηκε κατά κατάφωρη παράβαση των κανόνων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών υπονομεύει την εμπιστοσύνη των πολιτών και της κοινωνίας στα δικαστήρια ως ανεξάρτητα και αμερόληπτα όργανα και υποσκάπτει τα εγγύγνα που παρέχονται στους διαδίκους.

- 39 Το *sąd apelacyjny* (εφετείο) διαπιστώνει ότι η αλλαγή της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού σε πρώτο βαθμό στην υπόθεση XVI GC 932/18 –η οποία συνίσταται στην εκδίκαση της υπόθεσης από τη δικαστή J.K. αντί της δικαστή E.T. η οποία είχε αρχικά κληρωθεί, μέσω του συστήματος SLPS, για την εκδίκασή της– έγινε κατά κατάφωρη παράβαση των κανόνων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών, ήτοι του άρθρου 47b, παράγραφος 1, του *u.s.p.*, σε συνδυασμό με το άρθρο 52c, παράγραφος 4, του κανονισμού του 2015.
- 40 Πρώτον, η σύντομη άδεια που έλαβε η εισηγήτρια δικαστής κατόπιν αιτήματός της για την ημέρα της δικασίμου της υπόθεσης δεν αποτελεί περίπτωση αδυναμίας εκδίκασης της υπόθεσης με την αρχική σύνθεση ούτε περίπτωση παρατεταμένου κωλύματος για την εκδίκαση της υπόθεσης από την αρχική σύνθεση (άρθρο 47b, παράγραφος 1, του *u.s.p.*). Η άδεια αυτή μπορεί να αποτελέσει λόγο για ανάληψη δικαστικών καθηκόντων από σύνθεση που ορίζεται σύμφωνα με την κατάσταση αναπληρωματικών δικαστών ή την κατάσταση υπηρεσίας δικαστικών λειτουργών, εάν αυτό δικαιολογείται χάριν επιτάχυνσης της διαδικασίας, στην περίπτωση που η σύνθεση στην οποία ανατέθηκε η υπόθεση δεν μπορεί να προβεί στην εκτέλεση των καθηκόντων αυτών (άρθρο 47b, παράγραφος 2, του *u.s.p.*). Στη νομολογία του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) έχει γίνει δεκτό ότι λόγο παρέκκλισης από την αρχή του αμεταβλήτου της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού δεν αποτελεί η προγραμματισμένη κανονική ανανυχή [απόφαση του SN (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 16ης Φεβρουαρίου 2021, III CZP 9/20], ούτε η τοποθέτηση του δικαστή σε άλλο τμήμα, χωρίς τη συναίνεσή του, στο πλαίσιο ανακατανομής των δικαστικών καθηκόντων [διάταξη του SN (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της 28ης Φεβρουαρίου 2020, III CSK 225/19].

- 41 Στην υπόθεση XVI GC 932/18 δεν υπήρξε αδυναμία εκδίκασης της υπόθεσης με την αρχική σύνθεση ούτε περίπτωση παρατεταμένου κωλύματος για την εκδίκαση της υπόθεσης από την αρχική σύνθεση. Η υπόθεση XVI GC 932/18 συζητήθηκε στις τρεις δικασίμους που είχαν οριστεί για την εκδίκασή της. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι στις 25 Μαρτίου 2019 συνέτρεχε λόγος για την ανάληψη δικαστικών καθηκόντων από σύνθεση συγκροτούμενη από τη δικαστή J.K., σύμφωνα με την κατάσταση αναπληρωματικών δικαστών, ουδόλως κωλύονταν η εκδίκαση της υπόθεσης κατά τις επόμενες δικασίμους από τον δικάζοντα σχηματισμό συγκροτούμενο από τη δικαστή E.T., δεδομένου ότι η απουσία της οφειλόταν σε σύντομη άδεια κατόπιν αιτήματός της.
- 42 Δεύτερον, κατά την κρίση του sąd apelacyjny (εφετείου), η δικαστής J.K. δεν προέβη σε έγγραφη δήλωση περί ανάληψης της εκδίκασης της υπόθεσης XVI GC 932/18 βάσει του άρθρου 52c, παράγραφος 4, του κανονισμού του 2015. Επιπροσθέτως, είναι αναληθής η δήλωση του προϊσταμένου της γραμματείας του XVI τμήματος εμπορικών διαφορών του Sąd Okręgowy w W. (περιφερειακού δικαστηρίου W.), η οποία περιέχεται στο από 19 Μαΐου 2021 υπηρεσιακό σημείωμα, σύμφωνα με την οποία η από 25 Μαρτίου 2019 πράξη της δικαστή J.K. περί αναλήψεως της υπόθεσης XVI GC 932/18 είχε εκ παραδρομής κατατεθεί στη δικογραφία άλλης υπόθεσης.
- 43 Τρίτον, η αλλαγή της εισηγήτριας δικαστή στην υπόθεση XVI GC 932/18 δεν ήταν τυχαία. Με την πράξη της 7ης Φεβρουαρίου 2019 ορίστηκε αντί της 11ης Μαρτίου 2019 ως νέα δικάσιμος η 25η Μαρτίου 2019. Κατά την ημερομηνία έκδοσης της εν λόγω πράξης έπρεπε σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις να έχει ήδη καταρτιστεί η κατάσταση αναπληρωματικών δικαστών (ήτοι το αργότερο έως τις 31 Ιανουαρίου 2019). Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι η κατάσταση αυτή καταρτίστηκε μετά την έκδοση της πράξης περί ορισμού νέας δικασίμου για την υπόθεση XVI GC 932/18. Με άλλα λόγια, κατά την ημερομηνία έκδοσης της πράξης της 7ης Φεβρουαρίου 2019 η δικαστής E.T., ως αναπληρώτρια της προέδρου του XVI τμήματος εμπορικών διαφορών, γνώριζε ότι η δικαστής J.K. θα την αντικαθιστούσε, βάσει της κατάστασης αναπληρωματικών δικαστών, την 25η Μαρτίου 2019. Ως εκ τούτου, ορίστηκε για την υπόθεση XVI GC 932/18 άλλη δικάσιμος αντί της αρχικώς ορισθείσας, χωρίς μνεία του λόγου (οι διάδικοι δεν ζήτησαν να αλλάξει η ημερομηνία της δικασίμου) ή του εισηγητή δικαστή από τον οποίο θα συγκροτούνταν ο δικάζων σχηματισμός στις 25 Μαρτίου 2019.
- 44 Τέταρτον, η αλλαγή της εισηγήτριας δικαστή στην υπόθεση XVI GC 932/18 ήταν ηθελημένη. Ο ορισμός, εκ μέρους της δικαστή E.T., της 25ης Μαρτίου 2019 ως νέας δικασίμου, ήτοι ημέρας κατά την οποία θα την αναπλήρωνε η δικαστής J.K., και η απουσία της με σύντομη άδεια κατόπιν αιτήματός της, είχαν σκοπό να δημιουργήσουν την επίφαση συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 47b, παράγραφος 1, του u.s.p. Αποτέλεσμα της συγκεκριμένης μεθόδευσης ήταν ότι η δικαστής J.K., ως αναπληρωματική δικαστής, δίκασε όλες τις υποθέσεις που είχαν προσδιοριστεί για τη δικάσιμο της 25ης Μαρτίου 2019. Σε μια τέτοια περίπτωση, στο εργαλείο πληροφορικής θα έπρεπε να ανατεθεί στην αναπληρωματική δικαστή μία λιγότερη υπόθεση της ίδιας κατηγορίας. Αντιθέτως, σύμφωνα με τον

κανονισμό του 2015, ο πρόεδρος του τμήματος πρέπει να διατάξει την ανάθεση μέσω του εργαλείου πληροφορικής μιας επιπλέον υπόθεσης της ίδιας κατηγορίας, αν η υπόθεση αυτή περατώθηκε από αναπληρωματικό δικαστή. Αυτό δεν συνέβη στην υπόθεση XVI GC 932/18. Πράγματι, από το σύστημα SLPS προκύπτει ότι δεν υπήρξε καμία αλλαγή του ονόματος της εισηγήτριας δικαστή. Κατά το χρόνο της δημοσίευσης της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου η δικαστής E.T. εξακολουθούσε να εμφανίζεται στο σύστημα SLPS ως εισηγήτρια στην υπόθεση XVI GC 932/18.

- 45 Πέμπτον, η αλλαγή της εισηγήτριας δικαστή στην υπόθεση XVI GC 932/18 έγινε με συγκεκριμένο σκοπό. Στο πλαίσιο του δικαστικού σώματος, ο σκοπός μιας τέτοιας μεθόδευσης είναι προφανής. Εν προκειμένω, όπως προαναφέρθηκε, αποτέλεσμα της ανάληψης εκ μέρους της δικαστή J.K. των υποθέσεων που είχαν προσδιοριστεί για τη δικάσιμο της 25ης Μαρτίου 2019 (μεταξύ των οποίων και της υπόθεσης XVI GC 932/18) ήταν η εν τοις πράγμασι μείωση του αριθμού υποθέσεων που έχουν ανατεθεί στη δικαστή E.T., ως εισηγήτρια. Λαμβανομένου υπόψη ότι ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα να λάβει, συνολικά ή μεμονωμένα, 4 ημέρες άδειας κατόπιν αιτήματός του ανά ημερολογιακό έτος και ότι σε μία δικάσιμο οι δικαστές του sąd okręgowy (περιφερειακού δικαστηρίου) δικάζουν από 5 έως 8 υποθέσεις, ο αριθμός των ανατεθειμένων στη δικαστή E.T. υποθέσεων μπορούσε να μειωθεί κατά 20 έως 36 υποθέσεις.
- 46 Έκτον, από τα πραγματικά περιστατικά δεν μπορούν να συναχθούν τα κριτήρια βάσει των οποίων η δικαστής E.T. επέλεξε να ορίσει την 25η Μαρτίου 2019 ως νέα δικάσιμο για την υπόθεση XVI GC 932/18, ώστε αυτή να εκδικαστεί από τη δικαστή J.K.
- 47 Στο σημείο αυτό, το sąd apelacyjny (εφετείο) επιστά την προσοχή στον κίνδυνο που εγκυμονεί η αποδοχή μιας τέτοιας συμπεριφοράς. **Θεωρητικά, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο, σε περίπτωση υπόθεσης μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος, οι δικαστές να συμφωνήσουν μεταξύ τους ότι άλλος δικαστής θα αναλάβει την υπόθεση που έχει ανατεθεί σε έναν από αυτούς, για τον λόγο ότι η δικάσιμός της θα προσδιοριστεί για την ημέρα που έχει υπηρεσία ο άλλος δικαστής, ο οποίος θα αναλάβει την εκδίκαση της υπόθεσης επειδή ο εισηγητής δικαστής που έχει οριστεί για την υπόθεση στο ηλεκτρονικό σύστημα για την τυχαία ανάθεση υποθέσεων και δικαστικών καθηκόντων, το οποίο λειτουργεί με βάση γεννήτρια τυχαίων αριθμών, θα λάβει σύντομη άδεια κατόπιν αιτήματός του για την ημέρα της δικάσιμους αυτής.**
- 48 Έβδομον, το sąd apelacyjny (εφετείο) επιστά την προσοχή στην ασυνήθη συμπεριφορά των διοικητικών οργάνων όσον αφορά τις δικονομικές ενέργειες στις οποίες προέβη στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης ο εισηγητής με σκοπό την αποσαφήνιση των λόγων της αλλαγής της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού στην υπόθεση XVI GC 932/18, όπως: 1) η διαβίβαση εκ μέρους της προέδρου του XVI τμήματος εμπορικών διαφορών του Sąd Okręgowy w W. (περιφερειακού δικαστηρίου W.) της διάταξης του Sąd Apelacyjny w W. (εφετείου W.) στον Prezes Sądu Apelacyjnego (πρόεδρο του εφετείου), προκειμένου αυτός να λάβει

γνώση· 2) η λήψη γνώσης εκ μέρους της Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. (αντιπροέδρου του εφετείου W.) του περιεχόμενου της διάταξης της 11ης Μαΐου 2021 κατά τρόπο μη προβλεπόμενο από τον νόμο· 3) μη παροχή εξηγήσεων από την πρόεδρο του XVI τμήματος εμπορικών διαφορών του Sąd Okręgowy w W. (περιφερειακού δικαστηρίου W.) σχετικά με τους λόγους της αδικαιολόγητης απουσίας της δικαστή E.T. και η παροχή τους μόνο κατόπιν της ενημέρωσης του Prokurator (εισαγγελέα) από το Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.)· 4) η μη εκτέλεση της από 28 Σεπτεμβρίου 2021 διάταξης του Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.)· 5) η επέμβαση της Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. (αντιπροέδρου του εφετείου W.) στη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας ενώπιόν του, μέσω της διατύπωσης της γνώμης, στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου, ότι η από 28 Σεπτεμβρίου 2021 διάταξη του Sąd Apelacyjny w W. (εφετείο W.) υπερέβαινε τα όρια της αρμοδιότητας του δικάζοντος δικαστηρίου, γνώμη με βάση την οποία ο Prezes Sądu Okręgowego w W. (πρόεδρος του περιφερειακού δικαστηρίου W.) αρνήθηκε να εκτελέσει τη διάταξη αυτή· 6) η ανακοίνωση ενεργειών της Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w W. (αντιπροέδρου του εφετείου W.) στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου για την εξακρίβωση της νομιμότητας της ανάθεσης της υπόθεσης στη δικαστή J.K. μόνον αφού το sąd apelacyjny (εφετείο) γνωστοποίησε την πρόθεσή του να υποβάλει νομικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αιτιολόγηση του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

- 49 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να δοθεί απάντηση και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.
- 50 Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα δευτεροβάθμια δικαστήρια είναι σε θέση να εγγυηθούν την αποτελεσματική δικαστική προστασία που απαιτείται από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, η διαφύλαξη της ανεξαρτησίας τους έχει πρωταρχική σημασία, όπως επιβεβαιώνεται και από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, το οποίο ανάγει την πρόσβαση σε «ανεξάρτητο» δικαστήριο σε μία από τις απαιτήσεις που συνδέονται με το θεμελιώδες δικαίωμα πραγματικής προσφυγής (απόφαση της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 194).
- 51 Η οργάνωση της απονομής της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους. Εντούτοις, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης. Τούτο μπορεί να ισχύει, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση εθνικών κανόνων σχετικών με τον ενδεδειγμένο δικαστικό έλεγχο της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού (πρβλ. απόφαση της 20ής Απριλίου 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 48).
- 52 Στη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου έχει γίνει δεκτό ότι η διαμόρφωση της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού κατά παράβαση των διατάξεων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή

- της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών μπορεί να αποτελέσει λόγο για την εφαρμογή της κύρωσης του άρθρου 379, παράγραφος 4, του k.p.c. [βλ. αποφάσεις του SN (Ανώτατου Δικαστηρίου) της 5ης Δεκεμβρίου 2019, III UZP 10/19, και της 16ης Φεβρουαρίου 2021, III CZP 9/20]. Η κύρωση αυτή εμπίπτει στον δικαστικό έλεγχο του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου και συνιστά τη μόνη κατάλληλη λύση για τη διασφάλιση πραγματικής δικαστικής προστασίας.
- 53 Η κήρυξη της ακυρότητας της πρωτοβάθμιας δίκης έχει ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης, την ανατροπή τόσο της διαδικασίας κατά το ακυρωθέν μέρος της όσο και των δικονομικών ενεργειών του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, καθώς και –αντιθέτως προς την άποψη του prokurator (εισαγγελέα)– την εκδίκαση της υπόθεσης από τη δικαστή E.T., ως εισηγήτρια που ορίστηκε για τη συγκρότηση του δικάζοντος σχηματισμού μέσω του συστήματος SLPS.
- 54 Μετά την έναρξη ισχύος του τροποποιητικού νόμου στις 14 Φεβρουαρίου 2020, το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) εξέδωσε στις 16 Φεβρουαρίου 2021 την απόφαση III CZP 9/20, σύμφωνα με την οποία η παραβίαση της αρχής του αμεταβλήτου της σύνθεσης του δικάζοντος σχηματισμού που έχει οριστεί για την εκδίκαση της έφεσης, η οποία συνίσταται στον αδικαιολόγητο ορισμό αναπληρωματικού δικαστή που δεν είναι εισηγητής μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα η σύνθεση αυτή να μην είναι σύννομη (άρθρο 379, παράγραφος 4, του k.p.c.). Από το σκεπτικό της απόφασης αυτής προκύπτει ότι το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) έκρινε με βάση το δίκαιο που ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος του άρθρου 55, παράγραφος 4, του u.s.p., μη λαμβάνοντας προφανώς υπόψη το περιεχόμενο του άρθρου 8 του τροποποιητικού νόμου.
- 55 Το sąd apelacyjny (εφετείο) διευκρινίζει ότι, υπό το ισχύον δίκαιο και υπό το πρίσμα του περιεχομένου του άρθρου 55, παράγραφος 4, του u.s.p., σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του τροποποιητικού νόμου, είναι αδύνατη η διασφάλιση πραγματικής δικαστικής προστασίας των διαδίκων, κατά το άρθρο 379, σημείο 4, του k.p.c., σε περίπτωση που η σύνθεση του δικάζοντος σχηματισμού έχει διαμορφωθεί κατά παράβαση των κανόνων για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών.
- 56 Εν κατακλείδι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το sąd apelacyjny (εφετείο) αδυνατεί να επιβάλει την κατάλληλη νομική κύρωση η οποία προβλέπεται στο άρθρο 379, σημείο 4, του k.p.c., όταν διαπιστώνει ότι η σύνθεση του δικάζοντος σχηματισμού έχει οριστεί κατά παράβαση των κανόνων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών.
- 57 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, το αιτούν δικαστήριο έκρινε σκόπιμη την παραπομπή των προπαρατεθέντων νομικών ερωτημάτων στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το αιτούν δικαστήριο προτείνει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στα υποβαλλόμενα ερωτήματα:

- 1) Το άρθρο 2, το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν την έννοια ότι δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως και διασφαλίζει την πραγματική δικαστική προστασία μονομελούς δικαστικός σχηματισμός πρωτοβάθμιου δικαστηρίου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποτελείται από δικαστή στον οποίο ανατέθηκε υπόθεση κατά κατάφωρη παράβαση των κανόνων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών.
- 2) Το άρθρο 2, το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, [και] το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στην εφαρμογή διατάξεων του εθνικού δικαίου, όπως το άρθρο 55, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του *ustawa z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych* (νόμου της 27ης Ιουλίου 2001 περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων) [...], σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (νόμου για την τροποποίηση του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων) της 20ής Δεκεμβρίου 2019 [...], κατά το μέτρο που απαγορεύουν στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο να κηρύξει, βάσει του άρθρου 379, σημείο 4, του *ustawa z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego* (νόμου της 17ης Νοεμβρίου 1964 περί Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας) [...], την ακυρότητα της διαδικασίας ενώπιον του εθνικού πρωτοβάθμιου δικαστηρίου όσον αφορά αγωγή που ασκήθηκε ενώπιον του, λόγω μη νόμιμης ή μη προσήκουσας σύνθεσης του δικαστηρίου ή συμμετοχής στη σύνθεσή του προσώπου μη εξουσιοδοτημένου ή αναρμόδιου, ως έννομη κύρωση που διασφαλίζει πραγματική δικαστική προστασία στην περίπτωση που ο ορισμός του δικαστή που δίκασε την αγωγή έγινε κατά κατάφωρη παράβαση των κανόνων του εθνικού δικαίου για την κατανομή των υποθέσεων και τον ορισμό ή τη μεταβολή της σύνθεσης των δικαστικών σχηματισμών.